

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:934

av Suzanne Svensson m.fl. (S)

Ökad basfinansiering till teknik- och vetenskapscentrum

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av hur verksamheten vid landets teknik- och vetenskapscentrum, s.k. science centers, kan stärkas långsiktigt.

Motivering

De satsningar som görs för att öka intresset för naturvetenskap och teknik är strategiskt viktiga, men inte tillräckliga. Skolperioden utgör cirka fem procent av livstiden och det är bara en bråkdel av timmarna som är dedikerade till naturvetenskap och teknik.

Skolorna efterlyser ofta stöd för att inspirera elever och lärare och för att utveckla undervisningen inom teknik, naturvetenskap och entreprenöriellt lärande. Landets science centers utgör redan idag naturliga arenor för skola, näringsliv och akademi, där teknik, verklighetsförankrade tillämpningar och nya forskningsrön presenteras på ett relevant, lustfyllt och interaktivt sätt.

Vi lever i en tid då samhället är mer teknikberoende än någonsin och står inför globala utmaningar där kompetens inom teknik, naturvetenskap och innovationsförmåga kommer att vara avgörande. Den snabba teknikutvecklingen ställer också nya kunskapskrav på att förstå och vara delaktig i samhällsutvecklingen. En oroväckande tendens är att kunskapsglappet ökar mellan dem som är välutbildade, välinformerade och påverkande och de som kunskapsmässigt halkar efter och istället riskerar att stå utanför samhället och arbetsmarknaden. Behovet av breda satsningar för att öka intresset för teknik och naturvetenskap hos barn och unga, dagens och morgondagens lärare är därmed en långsiktig samhällsinvestering.

Science centers har unika förutsättningar att kunna möta barn och ungdomar både i skolan och på fritiden samt att kompetensutveckla lärare. Internationella undersökningar visar att science centers har en långsiktig och positiv effekt som bidrar till att öka kunskapen om och intresset för naturvetenskap och teknik bland barn och unga. Med interaktiva utställningar, pedagogisk kompetens och breda nätverk som bas inspirerar man till ett nyfiket kunskapsutforskande och kreativt problemlösande.

Redan idag når landets science center mer än 2 miljoner besökare årligen. Dessutom genomförs skolprogram som når cirka 300 000 elever från förskola till gymnasiet samt fortbildar cirka 30 000 lärare i matematik, naturvetenskap och teknik. Regeringen bör se över hur verksamheten långsiktigt kan stärkas.

Antalet science center i världen växer i takt med den snabba teknikutvecklingen och ökade kunskapskrav. Idag finns över 2 500 stycken och bland dessa hävdar sig svenska science centers mycket väl. Flera länder, bland annat Norge, Storbritannien, Indien, Kina och Sydkorea, har identifierat science centers som viktiga plattformar för att stärka ländernas kunskapsnivå inom naturvetenskap och teknik och nyinvesterar statliga medel. I Sverige har utvecklingen gått i en annan riktning.

Svenska science centers har haft ett statligt stöd sedan 1998, men stödet har inte omfattat alla och inte heller ökat nämnvärt i omfattning trots att nya science center tillkommit. Det statliga stödet uppgick 2013 till 25,5 mkr som fördelas via Skolverket på 15 av landets 19 science center, vilket motsvarar i snitt 7,8 procent av den totala omsättningen. Nationellt verkande institutioner som Tekniska museet i Stockholm och Vattenhallen i Lund (som drivs av Lunds Tekniska Högskola) tillhör dem som idag inte erhåller något statligt stöd för sin science centerverksamhet. Att det statliga stödet inte omfattar alla science center och inte heller har ökat i takt med att fler science center tillkommit, har i praktiken inneburit att grundfinansieringen urholkats i en tid då samhällets behov av att stärka intresset för naturvetenskap, teknik och entreprenörskap har ökat.

För att kunna verka långsiktigt och säkra annan avgörande medfinansiering från regionala och kommunala instanser, näringsliv m.fl. bör regeringen se över hur verksamhetsstödet vid landets science centers kan stärkas långsiktigt.

Suzanne Svensson (S)

Peter Jeppsson (S)

Christer Engelhardt (S)